Pohár - Bethlen Miklós és Rhédey Júlia címerével

Ötvösgyűjtemény

Leltári szám:	68.143.1
Alkotó:	Hann, Sebestyén (Lőcse 1644/45 - 1713 Nagyszeben)
Készítés ideje:	1686
Készítés helye:	Nagyszeben
Jelzés:	fenekén, ovális mezőben beütve: SH (vö.: Kőszeghy Nr. 1437)
Anyag:	ezüst; részben aranyozott
Technika:	poncolt; vésett díszítés
Méretek:	magasság: 19 cm szájátmérő: 12,6 cm talpátmérő: 8,9 cm súly: 528 g

A pohár egy ún. "egymásba járó" pohársor tagja. Az erdélyi reneszánsz ötvösművészet e reprezentatív tárgytípusa különleges alkalmakra, – eljegyzésre, menyegzőre –, készült 6 illetve 12 darabos készletként.

A felfelé enyhén ívelten szélesedő pohár felülete különleges poncoló szerszámmal, a cápa bőrére emlékeztető mintával díszített. Oldalán két ovális mezőben Bethlen Miklós (1642–1716) erdélyi kancellár és második felesége, Rhédey Júlia (1669–1716) címere kapott helyet, így feltételezhető, hogy a pohár 1686-ban kötött házasságuk alkalmából készült.

Balra a Bethlenek koronás kígyós címere, *NICOL(aus) DE BETHLEN CON(siliarius) ET CAN(cellarius) REG(ius) COM(itatus) M(aramarosiensis) C(omet) E(t) I(n) HVST C(apitaneus) S(upremus)* körirattal. Jobbra: sisakos címermezőben madár és *IVLIA REDEI* neve.

Alsó talpperemén későbbi véset: *PRO SPONSA BARBARA BETHLEN ANNO 1693,* amely szerint Bethlen Miklós 1693-ban első házasságából származó leányának, Bethlen Borbálának ajándékozta a poharat, Galambos Gáborral kötött házassága alkalmából. (A 12 darabos pohárkészlet szerepel Bethlen Borbála hozmányának a Bethlen család levéltárában fennmaradt jegyzékében.)

A pohár Johannes Schwartz nagyszebeni ötvösmester által jelzett, 19,5 cm magas párdarabja – amely mérete alapján valószínűleg a pohársorozat következő darabja volt – a Nemzeti Múzeum gyűjteményében található.

Száj- és talppereme, valamint az ovális címermezők aranyozottak.

A pohár fenekén ovális mezőben beütött SH mesterjegy Hann Sebestyén (1644–1713), a magyarországi barokk ötvösművészet egyik legjelentősebb mesterének monogramja.

Az 1884. évi történeti ötvösműkiállításon, majd az 1896. évi millenniumi kiállításon a pohár Kállay Benjámin (Béni) (1839–1903) tulajdonaként szerepelt, aki feleségével, gróf Bethlen Vilmával (1850–1940) a számos, a Bethlen családtól származó ötvösművet gyűjtött össze berceli kastélyában.

Az 1884. évi történeti ötvösműkiállításon egy másik, Bethlen Miklós és Rhédey Júlia kettős címerével díszített, Johann Wagner augsburgi ötvösmester által jelzett ezüst pohár is szerepelt, gróf Andrássy Gyula tulajdonaként (V. terem, p. 21.)

Irodalom

- Szerk.: Mikó Árpád, Verő Mária: *Mátyás király öröksége. Késő reneszánsz művészet Magyarországon (16-17. század)*. Magyar Nemzeti Galéria, Budapest, 2008. - Nr. XI-82. (párdarab) (Kiss Erika)

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

- Szerk.: Pataki Judit: *Az idő sodrában. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeinek története*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 173. (Békési Éva)
- Szerk.: Radocsay Dénes, Farkas Zsuzsanna: *Az európai iparművészet remekei. Száz éves az Iparművészeti Múzeum*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1972. - Nr. 224.
- Mihalik Sándor: Der Goldschmied Sebastian Hann. *Acta Historiae Artium*, 16. (1970). 1970. - 151-197:173.
- szerző: Lukinich Imre: *A bethleni Gróf Bethlen-család története*. Atheneum Rt, Budapest, 1927. - p. 462.
- *Az 1896-iki Ezredéves Országos Kiállítás. A Történelmi főcsoport hivatalos katalógusa*. Kosmos Műintézet, Budapest, 1896. - Nr. 6274.
- Szerk.: Pulszky Károly, Radisics Jenő: *A magyar történeti ötvösmű-kiállítás lajstroma*. Franklin Társulat, Budapest, 1884. - V. terem, p. 14-15.

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum